

Dil ve Konuşma Terapisi Son Sınıf Öğrencilerinin Staj Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma

Practicum Experiences of Speech and Language Therapy Senior Students: A Qualitative Research

Tuğçe KOCA, Özlem OĞUZ

ÖZ

Dil ve konuşma terapisi öğrencileri için staj, teorik bilgilerini pratiğe dökerek mesleki yeterlilik kazanmalarını sağlar. Ancak, staj süreçlerine dair farklı beklentiler öğrencilerin deneyimlerini etkileyebilmektedir. Bu çalışma dil ve konuşma terapisi son sınıf öğrencilerinin staj deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada betimsel fenomenolojik araştırma deseni kullanılmış ve örneklem amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Veriler, 21 öğrenci ile yüz yüze yapılan 11 soruluk yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve 'Nitel Araştırmaların Raporlanmasına İlişkin Konsolide Kriterler' yönergeleri doğrultusunda raporlanmıştır. Görüşmeler 20-30 dakika sürmüştür ve elde edilen veriler fenomenolojik analiz yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin staj deneyimleri beş tema altında toplanmıştır: 1) Stajyerlik deneyimi ve temel kavramlar, 2) Staj sürecinde edinilen deneyimler ve karşılaşılan zorluklar, 3) Staj sürecinde vaka çeşitliliği ve vaka yönetimi, 4) Staj ortamı ve kurumsal uygulamalar, 5) Stajın kariyer hedeflerine etkisi ve gelecek planları. Çalışmanın bulgularına dayanarak, staj programlarının daha etkili hale getirilmesi için vaka çeşitliliğinin artırılması, farklı kurumlarda staj imkânlarının sağlanması ve mentorluk desteğinin güçlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca öğrencilerin mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla iş yükünün dengelenmesi ve ek eğitimlerle bilgi eksikliklerinin giderilmesi faydalı olabilir.

Anahtar Sözcükler: Dil ve konuşma terapisi, Staj deneyimi, Mesleki gelişim

ABSTRACT

Practicums in speech and language therapy allow students to translate their theoretical knowledge into practice, thereby gaining professional competence. However, differing expectations regarding the practicum process may influence students' experiences. This study aims to examine the internship experiences of final-year speech and language therapy students. A descriptive phenomenological research design was employed, and the sample was determined using purposive sampling. Data were collected through face-to-face semi-structured interviews, consisting of 11 questions, with 21 students, and were reported in accordance with the 'Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research' guidelines. The interviews lasted between 20 and 30 minutes, and the data were analyzed using a

Koca T., & Oğuz Ö., (2025). Dil ve konuşma terapisi son sınıf öğrencilerinin staj deneyimleri: Nitel bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 15(1), 111-125. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1520870>

Tuğçe KOCA (✉)

ORCID ID: 0000-0001-5577-1687

Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dil ve Konuşma Bozuklukları Terapisi Doktora Programı, İstanbul, Türkiye; Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye

Üsküdar University, Institute of Health Sciences, Speech and Language Disorders Therapy Doctorate Program, İstanbul, Türkiye; Ankara Medipol University, Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Ankara, Türkiye
tugce.koca@ankaramedipol.edu.tr

Özlem OĞUZ

ORCID ID: 0000-0001-7590-0028

Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İstanbul, Türkiye
Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Speech and Language Therapy, İstanbul, Türkiye

Geliş Tarihi/Received : 23.07.2024

Kabul Tarihi/Accepted : 20.04.2025

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

phenomenological approach. The analysis identified five themes related to students' practicum experiences: 1) Practicum experience and fundamental concepts, 2) Experiences and challenges encountered during the practicum, 3) Case variety and case management in the practicum process, 4) Practicum environment and institutional practices, 5) The impact of practicums on career goals and future plans. Based on the findings of the study, it is recommended to enhance the effectiveness of practicum programs by increasing case diversity, providing practicum opportunities in different institutions, and strengthening mentorship support. Additionally, to support students' professional development, balancing workload and offering additional training to address knowledge gaps can be beneficial.

Keywords: Speech and language therapy, Practicum experience, Professional development

GİRİŞ

Teknolojik ilerlemeler ve küreselleşmenin etkisiyle hızla değişen iş dünyası eğitim sistemlerinde de önemli dönüşümlere yol açmaktadır (Passaris, 2006). Bu dönüşüm özellikle sağlık hizmetleri gibi karmaşık ve hayati alanlarda nitelikli profesyonellerin yetiştirilmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır çünkü bu profesyoneller toplumun sağlığı ve refahı için önemli rol oynamaktadır (Søvold vd., 2021). Bu bağlamda, dil ve konuşma terapisi (DKT), bireylerin dil, konuşma, ses, yutma ve iletişimle ilgili diğer işlevsel bozukluklarının tanı ve tedavisini içeren bağımsız bir meslek dalı olarak öne çıkmaktadır (Yılmaz vd., 2023). DKT iletişim becerilerini etkileyen çeşitli bozuklukları olan bireylerin yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir (Chu vd., 2019). Bu alanda çalışan terapistlerin teorik bilgiye sahip olmanın yanı sıra, bu bilgileri pratikte uygulayarak deneyim kazanmaları gerekmektedir (Roth ve Worthington, 2023). DKT alanındaki vaka çeşitliliğinin artması öğrencilerin farklı klinik durumlarla başa çıkabilme yeteneklerinin gelişmesini zorunlu kılmaktadır (Tokalak ve Yaşa, 2023). Bu bağlamda uygulama stajları, DKT öğrencilerinin eğitiminde temel bir bileşen hâline gelmiştir (Ho ve Whitehill, 2009).

Stajlar, öğrencilerin teorik bilgilerini pratikte kullanma ve mesleki becerilerini geliştirme fırsatı sunmaktadır ve sağlık hizmeti sunan kurumlarla etkileşimde bulunarak deneyim kazanmalarını sağlamaktadır (Perusso ve Baaken, 2020; Quail vd., 2016). Öğrenciler staj sürecinde öğrendikleri teorik bilgilerin pratikle örtüşüğünü gözlemleyerek deneyimsel öğrenme sürecini desteklemektedir (Bayar vd., 2009; Polat vd., 2018). Bu süreç aynı zamanda öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır (Fraser ve Greenhalgh, 2001). Sağlık disiplinlerinde eğitim gören öğrenciler için staj, mesleki gelişimi desteklerken, topluma daha etkili sağlık hizmetleri sunulmasına katkı sağlar (Simons vd., 2012).

Türkiye'deki DKT Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP-DKT) öğrencilerin mesleki yeterliliklerini kazanabilmesi için minimum 1000-1200 saatlik uygulama süresi öngörmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2016). Bu durum öğrencilerin klinik deneyim kazanmaları ve mesleki becerilerini geliştirmeleri açısından önemlidir. Ancak stajların tanımı konusunda eğitimciler ve işverenler arasında farklılıklar bulunmaktadır ve bu da öğrencilerin deneyimlerini farklı şekilde algılamalarına yol açmaktadır (Hora vd., 2020). İstihdam edilebilirlik tartışmaları genellikle işverenlerin ve eğitimcilerin bakış açılarına dayanırken, öğrencilerin görüşleri çoğu zaman göz ardı edilmektedir (Higdon, 2016; Tymon, 2011). Ayrıca, mevcut literatürde Türkiye'deki DKT öğrencilerinin staj deneyimlerini detaylı bir şekilde incele-

yen ve bu süreci iyileştirmeye yönelik öneriler geliştiren çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin staj süreçlerine dair deneyimlerinin derinlemesine incelenmesi önemli hale gelmektedir.

Bu nedenle bu çalışmanın amacı DKT son sınıf öğrencilerinin staj deneyimlerini inceleyerek eğitim programlarının ve staj süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirmektir. Bu araştırma öğrenci odaklı bir bakış açısı sunarak, eğitimde daha etkili ve verimli stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma "Nitel Araştırma Raporlama Konsolide Kriterleri (Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research) [COREQ]" doğrultusunda kapsamlı bir protokole dayalı olarak raporlanmıştır (Tong vd., 2007).

Araştırmanın Etik Yönü

Bu araştırma Ankara Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 27.05.2024 tarihli ve E-81477236-604.01.01-2746 sayılı, 69 numaralı karar ile onaylanmıştır. Çalışma sürecinde Helsinki Bildirgesi'ne uygun hareket edilmiş ve tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimleyici fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Betimleyici fenomenoloji, belirli bir fenomenin (olgu, deneyim, olay vb.) bireyler tarafından nasıl deneyimlendiğini ve bu deneyimlerin anlamlarını betimleyici bir şekilde ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yalçın, 2022).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Ankara'daki bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesinde DKT Bölümü'nde okuyan son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubuna, veri doygunluğu ilkesi (Keten Edis, 2022) temel alınarak toplam 21 öğrenci (kadın) dahil edilmiştir. Çalışmaya katılım için belirlenen kriterler şunlardır:

Dahil Etme Kriterleri:

- DKT bölümünde son sınıf lisans öğrencisi olmak.
- En az bir ay süresince staj deneyimine sahip olmak.
- 18 yaşından büyük olmak.
- Staj sürecini tamamlamış olmak.

Dışlama Kriterleri:

- Çift anadal veya yandal programına kayıtlı olmak. Bu durumun öğrenim sürecinin yalnızca DKT alanına odaklanmasını engelleyebileceği düşünülmektedir (Akran, 2022).
- İkinci üniversiteye kayıtlı olmak. Farklı eğitim geçmişlerinin araştırmanın özgün popülasyonuna odaklanmasını engelleyebileceği düşünülmektedir (Xuan vd., 2020).
- DKT bölümüne dikey geçiş ile yerleşmiş olmak.
- Türk vatandaşı olmamak. Dil ve kültürel farklılıkların çalışma sonuçlarını etkilemesini önlemek adına gerekli olduğu düşünülmektedir (Heffernan vd., 2010).

Öğrencilerin kişisel verilerinin gizliliğini korumak amacıyla katılımcı bilgileri kodlama sistemi kullanılarak Tablo 1’de sunulmuştur (K1, K2, ..., K21).

Tablo 1: Katılımcı Bilgileri

Kod Adı	Cinsiyet	Yaş	Hastane Stajı (Gün)	Rehabilitasyon Merkezi ve Özel Klinik Stajı (Gün)	Toplam Staj Süresi (Gün)
K1	Kadın	23	45	45	90
K2	Kadın	22	40	50	90
K3	Kadın	22	60	60	120
K4	Kadın	24	40	32	72
K5	Kadın	23	40	55	95
K6	Kadın	23	45	55	100
K7	Kadın	23	40	40	80
K8	Kadın	23	50	50	100
K9	Kadın	22	70	80	150
K10	Kadın	23	45	55	100
K11	Kadın	23	60	60	120
K12	Kadın	24	60	80	140
K13	Kadın	22	80	70	150
K14	Kadın	23	40	35	75
K15	Kadın	23	80	70	150
K16	Kadın	22	80	70	150
K17	Kadın	23	40	40	80
K18	Kadın	24	70	80	150
K19	Kadın	24	40	45	85
K20	Kadın	22	40	34	74
K21	Kadın	24	40	50	90

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada katılımcılardan veri toplamak amacıyla “Katılımcı Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır (EK).

Katılımcı Bilgi Formu

Katılımcı bilgileri kapsamında katılımcının adı, soyadı, cinsiyeti,

yaşı, mevcut stajyer dönemi, staj yaptığı kurumlar veya merkezler ve iletişim bilgileri talep edilmektedir.

Görüşme formu

Araştırmanın nitel verilerini toplamak amacıyla oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu konunun amaç ve hedefleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Form ilgili literatür taranarak oluşturulmuş olup, açık uçlu ve yönlendirici soruların dengeli bir şekilde yer almasına dikkat edilerek geliştirilmiştir (Carlsson vd., 2022; Hora vd., 2020; McGrath vd., 2019; Schambach ve Dirks, 2002). Görüşme formu DKT öğrencilerinin staj sürecine ilişkin deneyimlerini değerlendirmeye yönelik 11 sorudan oluşmaktadır. Sorular öğrencilerin staj sırasında karşılaştıkları zorluklar, kazandıkları beceriler, terapötik süreçlerde yaşadıkları deneyimler, akademik ve profesyonel gelişimleri ile staj sürecinde aldıkları geri bildirimleri kapsamaktadır.

Uzman geçerliği

Görüşme sorularının kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla çeşitli aşamalar uygulanmıştır. Öncelikle hazırlanan sorular DKT alanında yüksek lisansa sahip üç uzman öğretim elemanı tarafından incelenmiş ve alınan geri bildirimler doğrultusunda bazı düzeltmeler yapılmıştır. Bu süreçte anlaşılabilirliği artırmak amacıyla karmaşık ifadeler sadeleştirilmiş, soruların açık ve net hâle getirilmesi sağlanmış, öğrenci yanıtlarını kolaylaştıracak şekilde sıralama düzenlenmiştir. Buna ek olarak katılımcıların görüşlerini daha özgür ve ayrıntılı şekilde ifade edebilmelerine olanak tanımak amacıyla sorular yeniden yapılandırılarak açık uçlu nitelik kazandırılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda yapılan düzenlemelerin ardından görüşme formunun son hâli verilmiştir.

Pilot uygulama

Görüşme formunun geçerliliğini ve uygulanabilirliğini test etmek amacıyla pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda beş kişilik bir stajyer öğrenci grubu üzerinde görüşme soruları uygulanmış ve soruların anlaşılabilirliği gözlemlenmiştir. Pilot uygulama sonucunda soruların açık ve anlaşılır olduğu belirlenmiş; bu nedenle herhangi bir değişiklik yapılmadan veri toplama sürecine geçilmiştir.

Prosedür

Araştırmanın verileri yüz yüze ve sessiz bir odada toplanmıştır. Görüşmeler öncesinde öğrencilere araştırmanın amacı, gönüllülük esasına dayandığı ve istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları konusunda bilgi verilerek sözlü onamları alınmıştır. Görüşmeler en az 20 dakika, en fazla 30 dakika sürmüş ve ortalama görüşme süresi 25 dakika olarak belirlenmiştir. Katılımcıların izni ile ses kaydı alınmıştır. Araştırma verileri toplandıktan sonra her bir görüşme birinci yazar tarafından tam metin olarak yazıya dökülmüştür. Bu yazıya dökülen görüşmeler öğrencilere geri gönderilerek ifadelerin doğruluğu ve netliği konusunda onayları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler fenomenolojik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sürecinde şu dört aşama izlenmiştir (Giorgi, 2009):

1. Parantezleme: Araştırmacının üzerinde çalıştığı fenomenle ilgili tüm bilgi, düşünce, tutum, değer ve önyargılarını analiz süresince askıya almasıdır. Bu süreç, araştırmacının objektif kalmasını sağlamaktadır.
2. Fenomenolojik Redüksiyon: Mülakat metinlerinde yer alan deneyimlerle ilgili temel özellikleri veya anlam birimlerini belirleme sürecidir. Bu aşamada öğrencilerin ifadelerindeki temel temalar ve ana noktalar ortaya çıkarılmıştır.
3. İmgesel Çeşitleme: Anlam birimlerinden yola çıkarak fenomenin yapısal temalarını ortaya çıkarma sürecidir. Bu adımda belirlenen anlam birimleri detaylandırılarak fenomenin yapısı incelenmiştir.
4. Anlam ve Özlerin Sentezlemesi: Elde edilen yapısal temaların birleştirilerek fenomenin anlam ve özlerinin sentezlenmesidir. Bu aşamada öğrencilerin deneyimlerinin bir analizi yapılmış ve temalar sentezlenmiştir.

Geçerlik ve güvenilirlik

Bu araştırma nitel desenle yapılandırılmıştır ve nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik yerine inandırıcılık, güvenilirlik, aktarılabilirlik ve teyit edilebilirlik gibi ölçütler temel alınmaktadır (Denzin ve Lincoln, 2018). Bu doğrultuda yürütülen araştırmada veri analiz süreci sistematik bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle, nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmak için araştırmacılar arası görüş birliği sağlanarak verilerin analizi bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir. Kodlama sürecinde yazıya dökülen görüşmeler detaylı bir şekilde incelenmiş, önemli ifadeler belirlenerek temalara ayrılmıştır. Araştırmacılar buldukları temaları karşılaştırarak ortak bir anlayışa varmış ve analiz sürecini tamamlamıştır.

İnandırıcılık kapsamında elde edilen bulguların doğruluğunu artırmak amacıyla “üye kontrolü (*member checking*)” yöntemi uygulanmıştır. Katılımcıların ifadeleri ile belirlenen temalar arasındaki uyum değerlendirilmiş, ayrıca yoğun betimleme (*thick description*) yöntemi ile bağlamsal açıklamalar sunularak katılımcı deneyimleri detaylandırılmıştır.

Aktarılabilirlik ve güvenilirliği sağlamak için “üçgenleme (*triangulation*)” stratejisi uygulanmış, alanında uzman bağımsız bir araştırmacı tarafından yapılan kodlamaların tutarlılığı gözden geçirilmiştir. Ayrıca araştırma sürecinin tüm aşamaları açık ve sistematik bir şekilde raporlanarak şeffaflık sağlanmış ve nitel araştırmanın metodolojik ilkelerine uygun bir şekilde yapılandırılmıştır.

BULGULAR

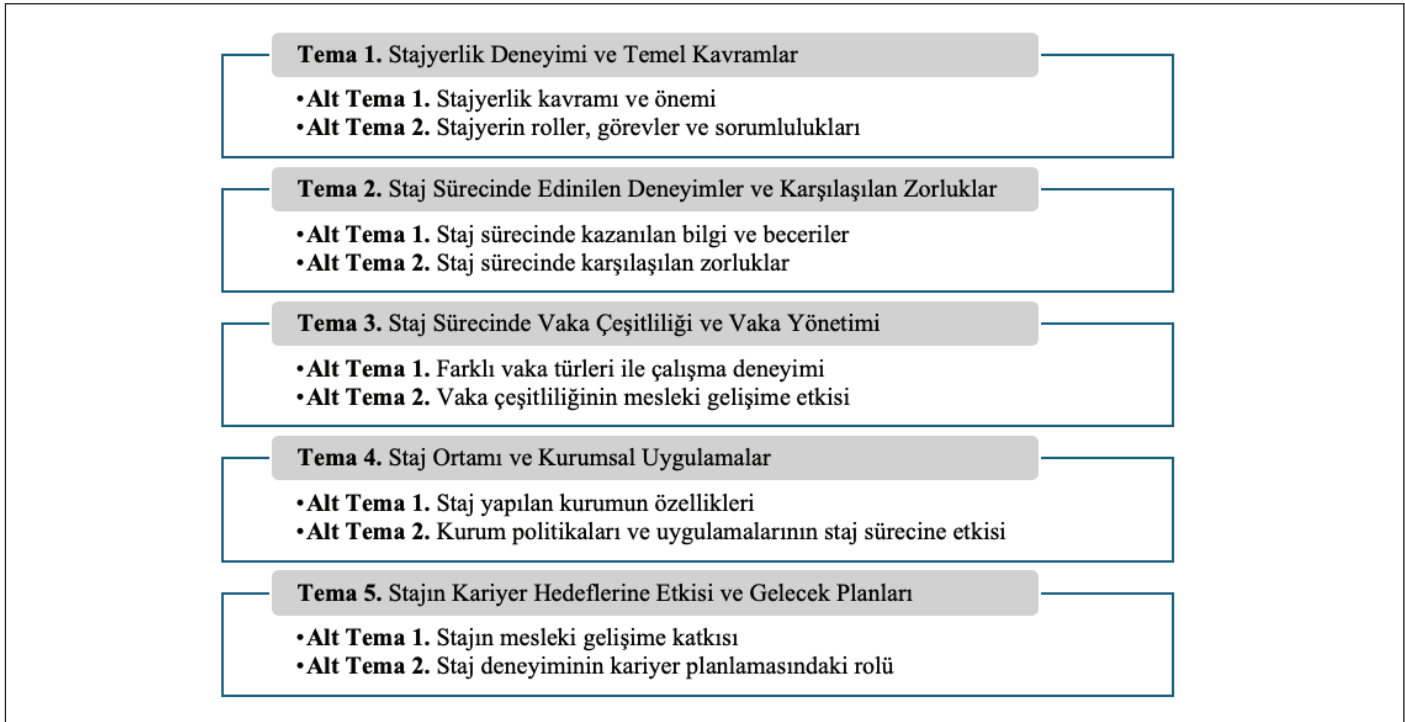
Verilerin değerlendirilmesi sonucunda katılımcıların staj deneyimleri ile ilgili düşüncelerini içeren beş tema ve on altı tema belirlenmiştir (Şekil 1). Bu bölümde belirlenen tema ve alt temalar ayrıntılı olarak incelenecektir.

Stajyerlik Deneyimi ve Temel Kavramlar

Bu tema içerisinde öğrencilerin verdiği yanıtlar; stajyerlik kavramı ve önemi ile stajyerin roller, günlük görevler ve sorumlulukları çerçevesinde şekillenmektedir.

Stajyerlik kavramı ve önemi

Katılımcıların büyük bir kısmı (n=12) “üniversitede edinilen teorik bilgilerin staj sürecinde uygulama yoluyla pratiğe dökülmesi gerekliliğini” vurgulamışlardır. Ayrıca stajın mesleki becerilerin geliştirilmesi, profesyonel kimlik oluşturulması ve meslek haya-

Şekil 1: Staj deneyimine ilişkin temalar ve alt temalar.

tına hazırlık açısından önemli olduğunu (n=10) dile getirmişlerdir. Stajyerlik sürecinin mesleki etik değerlerin kazandırılması ve hasta mahremiyetine yönelik farkındalığın artırılması konusunda kritik bir rol oynadığını vurgulayan katılımcılar da (n=5) bulunmaktadır.

Katılımcıların bu alt temaya ilişkin yorumlarından birkaçı Şekil 2’de verilmiştir.

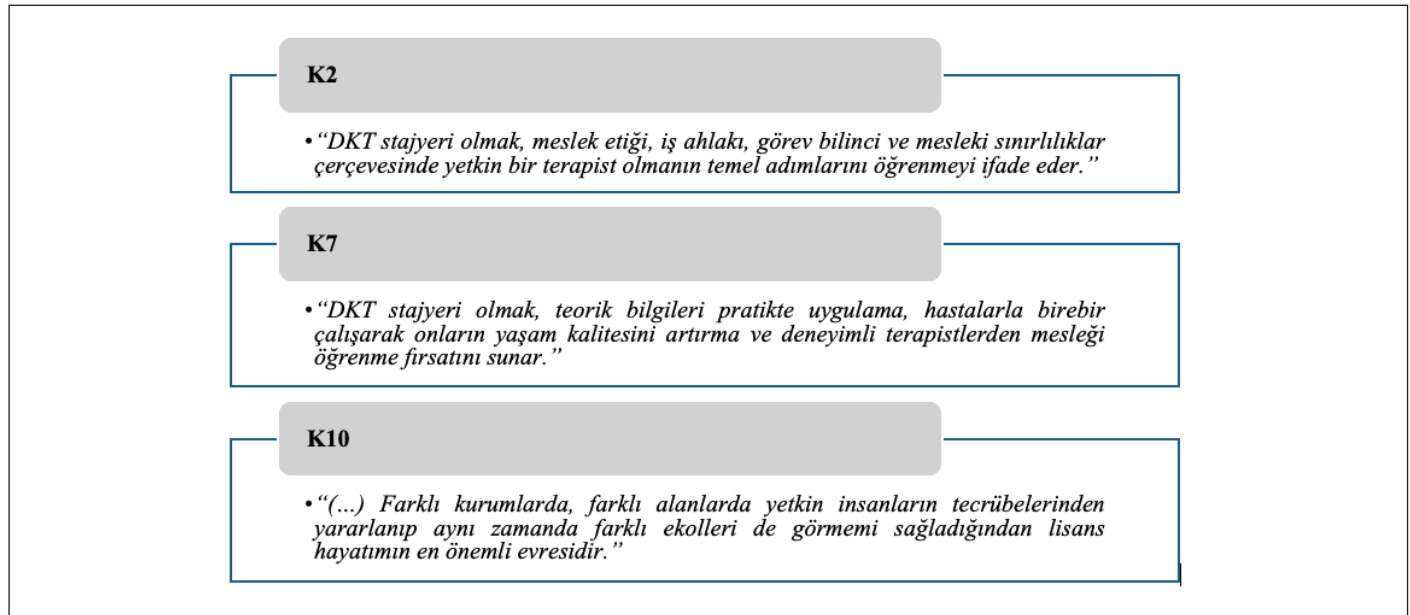
Stajyerin roller, görevler ve sorumlulukları

Katılımcıların günlük görev ve sorumlulukları incelendiğinde, en yaygın görevlerin “gözlem yapma ve terapiyi izleme” olduğu belirtilmiştir (n=20). Bunu takiben “seans sonrası raporlama ve belge doldurma (n=17)” ile “materyal hazırlama ve seans hazırlığı (n=16)” belirgin bir yer tutmaktadır. Terapi uygulama görevine aktif katılımın da sorumluluklar arasında olduğu bildi-

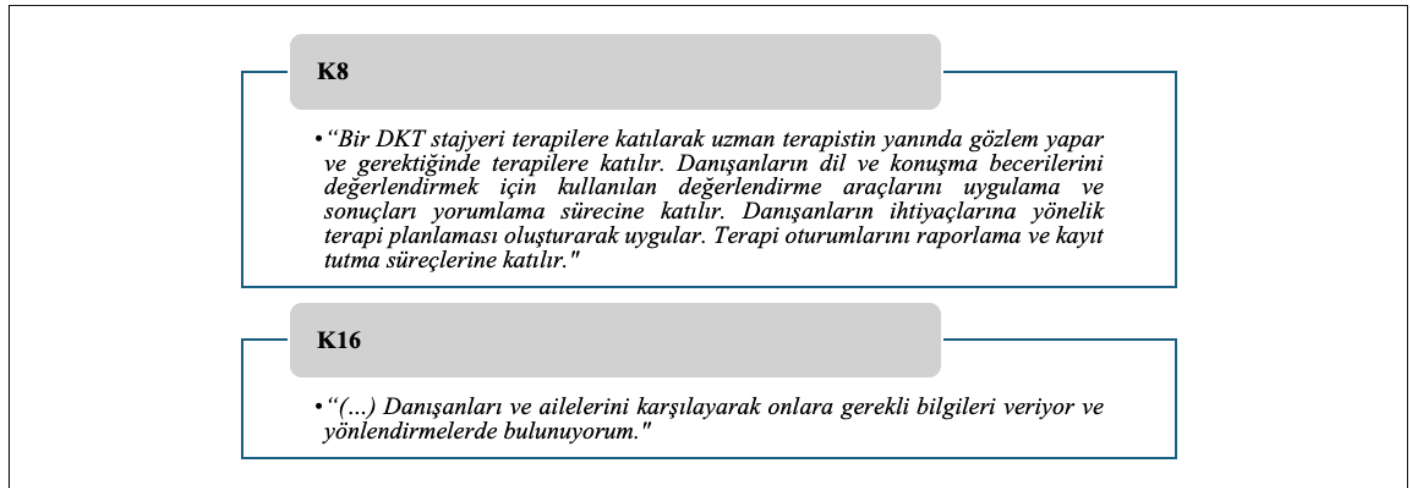
ilmektedir (n=14). “Danışan ve aileleriyle iletişim kurma görevi (n=12)”, “danışanları karşılama ve yönlendirme görevleri (n=9)” ve “eğitim ile araştırma yapma (n=7)” katılımcılar tarafından belirtilen diğer sorumluluklar arasında yer almaktadır. Katılımcıların bu alt temaya ilişkin öne çıkan yorumlarından bazıları Şekil 3’te gösterilmiştir.

Staj Sürecinde Edinilen Deneyimler ve Karşılaşılan Zorluklar

Staj sürecinde yaşanan deneyimlerin değerlendirilmesi ve stajyerlerin karşılaştığı zorluklar ile başa çıkma yöntemlerini ele alan bu tema stajyerlerin staj sürecindeki deneyimlerini ve bu deneyimlerin mesleki gelişimlerine etkisini incelemektedir. Staj sürecinde kazanılan bilgi ve beceriler ile karşılaşılan zorluklar olmak üzere iki alt tema altında incelenmiştir.

Şekil 2: Katılımcıların stajyerlik deneyimine ve önemine ilişkin görüşleri.

Şekil 3: Katılımcıların stajyerlikteki roller, görevler ve sorumluluklara ilişkin görüşleri.

Staj sürecinde kazanılan bilgi ve beceriler

Staj sürecinde kazanılan deneyimler arasında en sık belirtilenler “bilgi edinme ve uygulama (n=13)”, “çeşitli vaka gruplarında deneyim kazanma (n=12)” ve “mesleki gelişim ile gözlem fırsatları (n=11)” olmuştur. Bunun yanı sıra “farklı terapi yöntemlerinin öğrenilmesi (n=10)”, “aile ile iletişim” ve “raporlama becerilerinin geliştirilmesi (n=9)”, “sağlık alanında kullanılan cihazları deneyimleme (n=7)” ve “kendine güvenin artması (n=6)” diğer kazanımlar arasında yer almaktadır. Katılımcıların bu alt temaya ilişkin görüşlerinden bazıları Şekil 4’te yer almaktadır.

Staj sürecinde karşılaşılan zorluklar

Staj sürecinde karşılaşılan zorluklar arasında en sık dile getirilenler “iletişim problemleri” ve “stajyer olarak küçük görülme durumu” olmuştur (n=13). “Zaman ve enerji yönetimi (n=12)” ikinci sırada yer alırken, “teorik bilgilerin pratikle uyumsuzluğu (n=11)” ve “etik ihlaller ile benmerkezcilik (n=10)” sıklıkla karşılaşılan diğer zorluklar arasında belirtilmiştir. Ayrıca “yoğun çalışma temposu ve stresli çalışma ortamları (n=9)”, “seanslarda zamanın verimsiz kullanımı (n=8)” ve “stajyer olarak sınırlı uygulama yapma fırsatları (n=7)” ifade edilen diğer zorluklar arasında yer almaktadır. Katılımcıların bu alt tema hakkındaki bazı görüşlerine Şekil 5’te yer verilmiştir.

Staj Sürecinde Vaka Çeşitliliği ve Vaka Yönetimi

Bu ana tema “farklı vaka türleri ile çalışma deneyimi” ve “vaka çeşitliliğinin mesleki gelişime etkisi” olmak üzere iki alt tema altında ele alınmıştır.

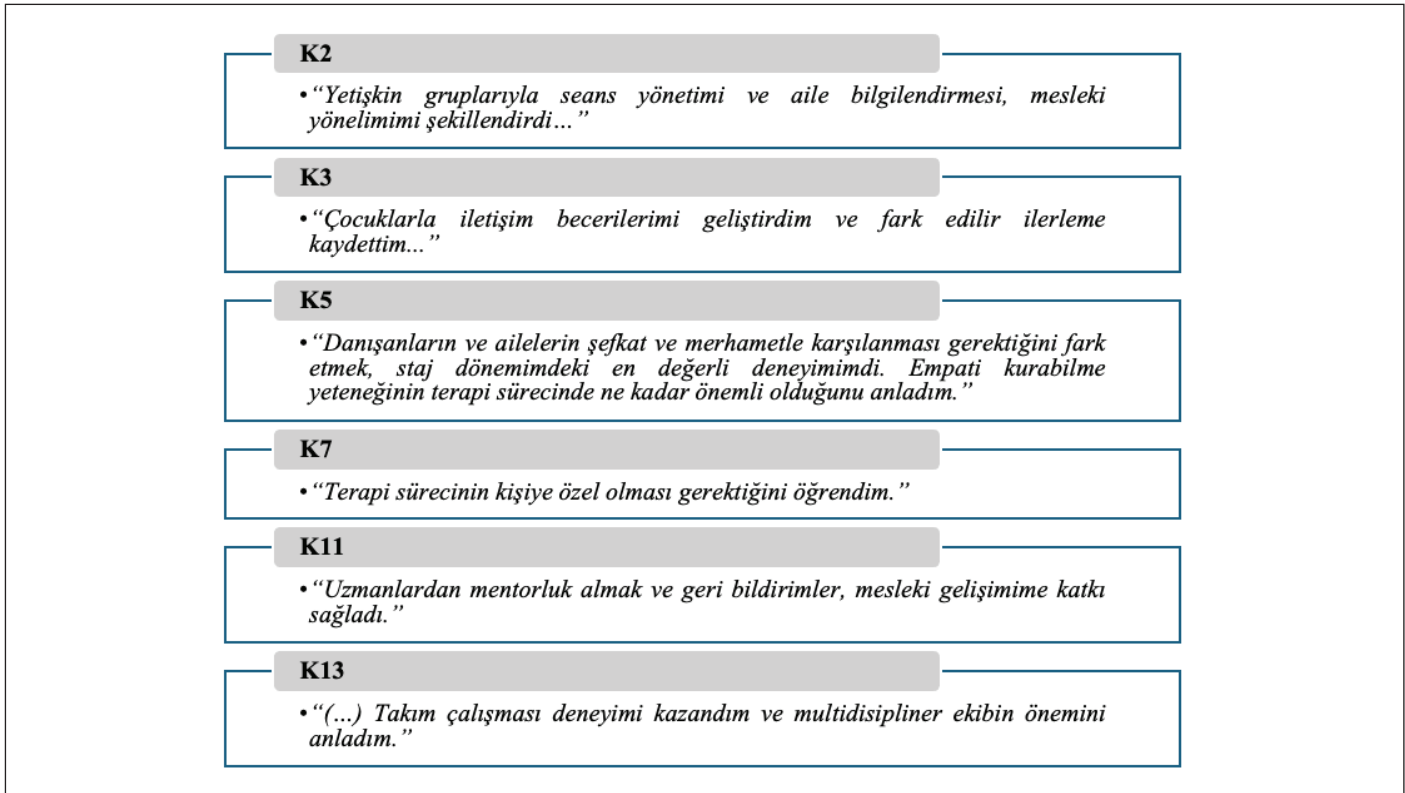
Farklı vaka türleri ile çalışma deneyimi

Rehabilitasyon merkezinde en sık karşılaşılan vakalar arasında “Konuşma Sesi Bozukluğu (KSB)” ve “Gecikmiş Dil ve Konuşma (GDK)” tanılı vakalar yer almaktadır (n=21). “Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) (n=9)”, “Akıcılık bozukluğu (n=6)” ve “Down Sendromu (n=5)” tanılı vakalar ise sık görülen diğer vakalar arasında yer almıştır.

Hastane stajında ise en sık karşılaşılan vakalar “Yutma Bozukluğu (n=21)” ve “Afazi (n=14)” tanılı vakalar olmuştur. Bunların yanı sıra, “Ses Bozukluğu (n=7)” ve “Motor Konuşma Bozukluğu (MKB) (n=7)” tanılı vakalar da hastane ortamında gözlemlenen diğer vakalar arasında belirtilmiştir.

Vaka çeşitliliğinin mesleki gelişime etkisi

Katılımcıların görüşlerine göre farklı vaka gruplarıyla çalışmak “klinik karar verme becerilerini geliştirmekte (n=10)”, “terapi yöntemlerini çeşitlendirme ve uyarlama yetisini artırmakta (n=9)”, “teorik bilgileri pratikte uygulama becerisini desteklemekte (n=8)” ve farklı yaş gruplarıyla çalışmak “iletişim becerilerini güçlendirmekte ve vaka yönetiminde esneklik” sağlamaktadır (n=7). Ayrıca vaka çeşitliliği öz güven kazanmaya da katkı sunmaktadır (n=6). Bununla birlikte bazı öğrenciler yetersiz vaka deneyimi nedeniyle eksiklik hissettiklerini dile getirmiştir. Katılımcıların stajda vaka çeşitliliğine ilişkin görüşleri Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 4: Katılımcıların kazandıkları bilgi ve becerilere ilişkin öğrenci görüşleri.

K5	•“(…) Rehabilitasyon merkezinde yoğun çalışma temposuna alışmakta zorlandım, ancak mesleğimi sevdiğim için süreci atlattım.”
K7	•“(…) Beklenmedik danışan durumlarında mentorum ve staj arkadaşlarımdan destek alarak esneklik ve hızlı düşünme becerilerimi geliştirdim.”
K8	•“(…) Stajyerlere karşı olumsuz iletişim nedeniyle stres yaşadım, bunu göze batmamaya çalışarak yönetmeye çalıştım.”
K13	•“Staj deneyimlerim sırasında karşılaştığım en büyük zorluklardan bazıları şunlardı: Yoğun iş yükü, danışan beklentileriyle başa çıkmak oldu. Bu zorluklarla stres yönetimi ve zaman yönetimi yaparak başa çıktım.”
K15	•“(…) Terapistlerin gözetiminde çalışırken düşük statü nedeniyle kendimizi savunmakta zorlandık.”

Şekil 5: Katılımcıların karşılaştıkları zorluklar ve geliştirdikleri çözüm yöntemleri.

K1	•“Rehabilitasyon merkezinde KSB, GDK ve akıcılık bozukluğu sıklıkla gördüm. Burada benim için en öğretici olan KSB oldu.”
K2	•“Hastane stajında çoğunlukla yutma vakası gördüm. Yutma seansları öğretici ve detaylıydı.”
K3	•“(…) MKB grubu vakalarda bireylerin terapisi konusunda kendimi çok eksik hissettim hem teorik hem de pratik açıdan...”
K5	•“(…) En az karşılaştığım vaka grubu ise akıcılık bozukluklarıydı ve bu tür vakalara nadiren rehabilitasyon merkezlerinde rastladım. Teorik olarak da kendimi bu alanda çok geliştiremediğim için bu konuda biraz yetersiz hissettiğimi söyleyebilirim.”
K11	•“(…) Geriye dönüp baktığımda kendimi akıcılık bozukluklarında eksik hissettiğimi görüyorum.”
K14	•“(…) Çocukların dil gelişimini desteklemeye yönelik çalışmalar öğretici ve anlamlı bulduğum vakalardandı.”
K15	•“(…) Kendimi ses bozuklukları alanında daha eksik gördüğümü söyleyebilirim. Bu denli staj deneyimime rağmen sadece iki ses vakası gördüm.”
K18	•“(…) En zorlandığım vaka türü OSB oldu çünkü bazen ne yaparsam yapayım iletişim kuramadım ve kendimi yetersiz hissettim.”

Şekil 6: Katılımcıların staj sürecinde gözlemlediği klinik vaka türleri.

Staj Ortamı ve Kurumsal Uygulamalar

Kurumların sunduğu imkânlar ve karşılaşılan zorluklar, staj yapılan kurumun özellikleri ve kurum politikaları ve uygulamalarının staj sürecine etkisi olmak üzere iki alt tema çerçevesinde ele alınmıştır.

Staj yapılan kurumun özellikleri

Rehabilitasyon merkezleri “terapi odaları”, “dinlenme alanları” ve “teknik donanımlarıyla” dikkat çekerken; hastaneler “Videofluoroscopic Swallow Study (VFSS) ve Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing (FEES) gibi ileri değerlendirme cihazlarına sahip olmaları”, “multidisipliner çalışma ortamları” ve “teknolojik donanımlarıyla (n=7)”; özel klinikler ise “bireysel ve yoğun terapi odaklı çalışmaları” ve “esnek seans düzenlemeleriyle” (n=6) öne çıkmıştır. Rehabilitasyon merkezlerinde materyal eksiklikleri de dile getirilmiştir (n=8).

Terapi yöntemleri açısından katılımcılar arasında “Vitalstim, VFSS ve oral stimülasyon gibi cihaz ve yöntemlerin kullanımı (n=6)” etkileyici ve “terapistlerin farklı yaklaşımlarını (n=5)” ise şaşırtıcı ve ilgi çekici olarak değerlendirenler yer almaktadır. Ayrıca yutma terapilerinde kıvam hazırlama ve teknolojik cihazların kullanımı da etkileyici bulunmuştur (n=10).

Çalışma ortamları bakımından “hastanelerdeki rahat çalışma koşulları ve donanım olanaklarını vurgulayanlar (n=7)” ve “rehabilitasyon merkezlerinde kısıtlı materyaller ve yoğun programları ifade edenler (n=6)” olmuştur. Özel kliniklerde multidisipliner ekip çalışması ve bireysel yaklaşımı olumlu bulanlar

(n=4) olmuştur. Bazı kurumlarda terapistlerin davranışları ve uygulamalarındaki etik sorunları olumsuz değerlendirenler de (n=4) olmuştur.

Kurum politikaları ve uygulamalarının staj sürecine etkisi

Katılımcıların bir kısmı dil ve konuşma terapilerinin devlet kurumlarında yeterince değer görmediğini (n=6) dile getirmiştir. Ayrıca terapilerin ticari yönüne odaklanan rehabilitasyon merkezlerini eleştirenler (n=5) bulunmaktadır. Bu durumun stajyerlerin mesleki algılarını şekillendirdiği ve bazı durumlarda klinik deneyimlerini sınırladığı belirtilmiştir. Bununla birlikte katılımcılar terapistlerin yenilikçi vaka yaklaşımlarını şaşırtıcı ve dikkat çekici bulmaktadır (n=10). Özellikle hastane ortamında uygulanan multidisipliner çalışmalar ve özel kliniklerdeki bireyselleştirilmiş terapilerin, stajyerlerin mesleki gelişim süreçlerinde önemli bir katkı sağladığını belirtmişlerdir.

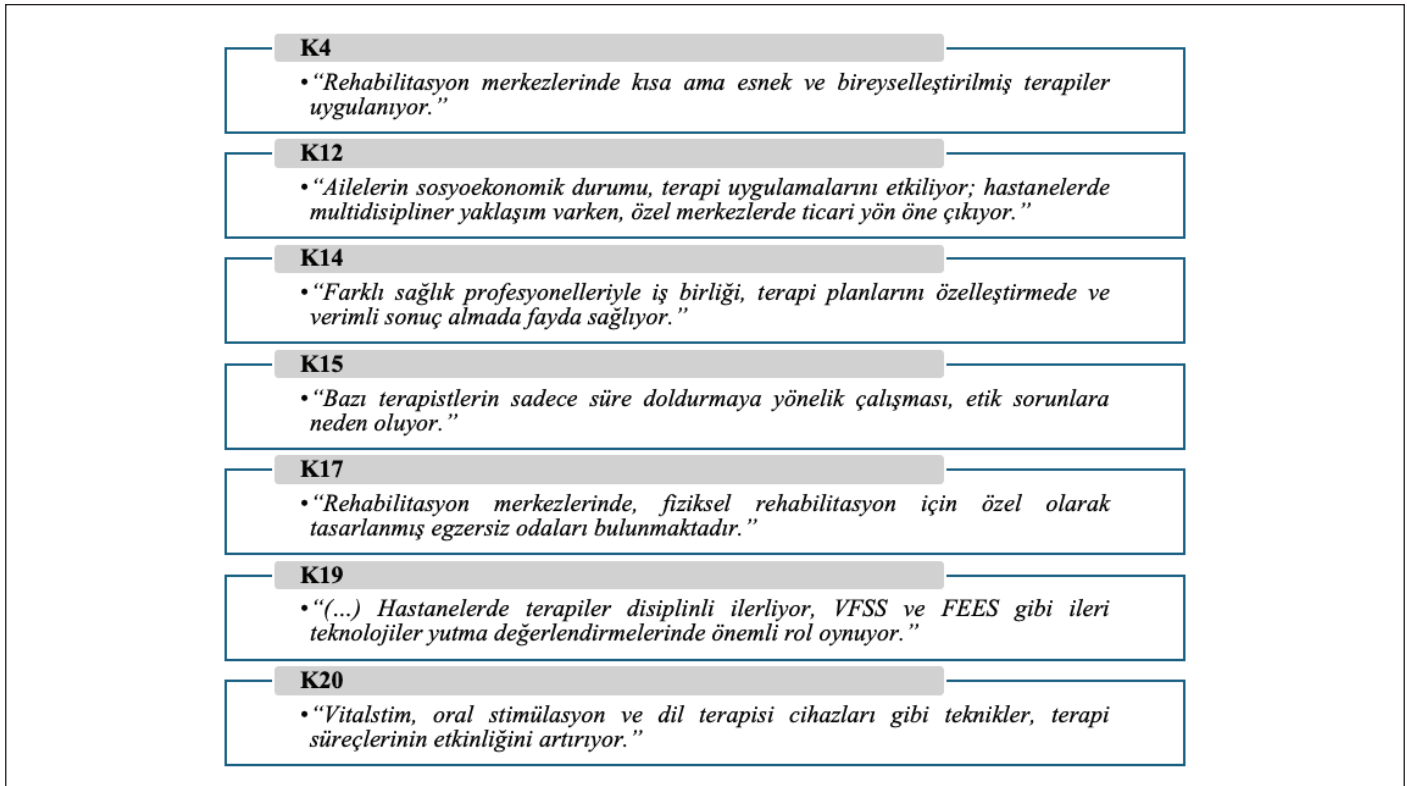
Staj ortamı ve kurumsal uygulamalar ile ilgili görüşlerden bazıları Şekil 7’de detaylandırılmıştır.

Stajın Kariyer Hedeflerine Etkisi ve Gelecek Planları

Bu tema stajın mesleki gelişime katkısı ve kariyer planlamasındaki rolü olmak üzere iki alt tema altında incelenmiştir. Bu temayla ilgili katılımcı görüşlerinden bazıları Şekil 8’de verilmiştir.

Stajın mesleki gelişime katkısı

Katılımcılara göre staj deneyimi “teoriyi pratiğe dönüştürme (n=18)”, “farklı vaka gruplarıyla çalışarak klinik gözlem yeteneklerini geliştirme (n=16)” ve “süpervizörlerden alınan geri

Şekil 7: Katılımcılara göre kurumsal terapi süreçleri.

bildirimler sayesinde mesleki becerileri geliştirme (n=15)" konusunda önemli katkılar sağlamıştır. Ayrıca katılımcılar arasında staj deneyimi sonrasında "vaka değerlendirme ve terapi süreçlerinde daha özgüvenli hissedenler (n=14)", "iletişim ve danışanla etkileşim becerilerinin geliştiğini belirtenler (n=13)", "teknik donanım kullanımında ilerleme kaydedenler (n=12)" ve "çalışma disiplini ile zaman yönetimi konusunda gelişim gösterenler (n=11)" olmuştur.

Staj deneyiminin kariyer planlamasındaki rolü

Staj deneyimi, kariyer planlamasında önemli bir rol oynayarak *"meslek seçiminde daha bilinçli karar verme (n=17)", "çalışmak istenilen alanı belirleme (n=16)" ve "ilgi alanlarını fark ederek uzmanlaşmak istenilen konuyu netleştirme (n=15)" üzerinde etkili olmuştur. Ayrıca katılımcılar "akademik kariyer yapma isteğinin staj deneyimiyle şekillendiğini (n=14)", "klinik alana olan ilgilerinin arttığını (n=13)", "özel eğitim merkezleri, hastaneler veya bireysel terapi seçeneklerini değerlendirerek kariyer hedeflerini netleştirdiklerini (n=12)" ve "stajın iş hayatına adaptasyonlarını kolaylaştırdığını (n=11)" belirtmişlerdir.*

Stajın kariyer hedeflerine etkisi ve gelecek planlarına yönelik görüşlerden birkaçı Şekil 8'de verilmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada DKT son sınıf öğrencilerinin staj deneyimlerini belirlemeyi amaçlayan beş tema üzerine odaklanılmıştır. Bu temalar şu şekilde sıralanmıştır: 1) Stajyerlik deneyimi ve temel kavramlar, 2) Staj sürecinde edinilen deneyimler ve karşılaşılan zorluklar, 3) Staj sürecinde vaka çeşitliliği ve vaka yönetimi, 4)

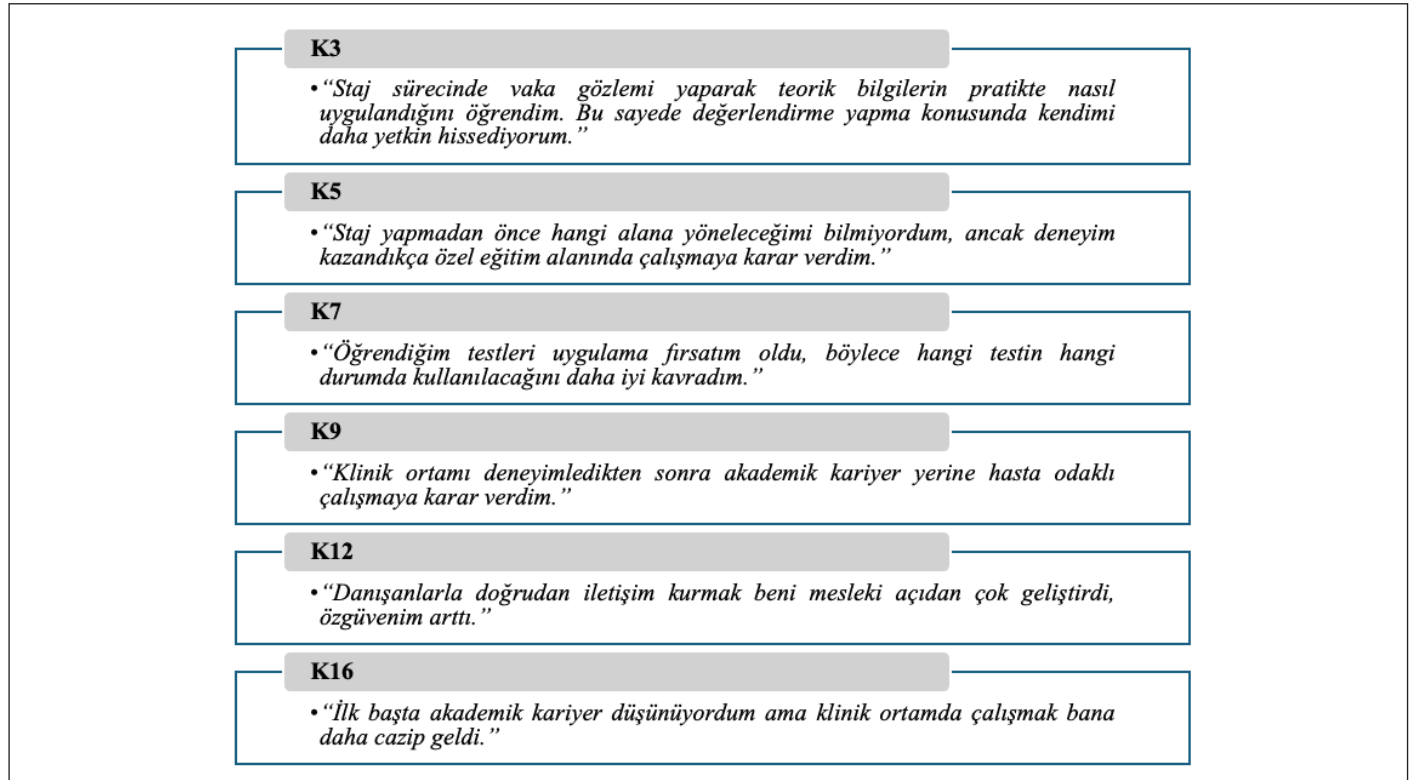
Staj ortamı ve kurumsal uygulamalar, 5) Stajın kariyer hedeflerine etkisi ve gelecek planları. İzleyen bölümlerde ilgili alt temalar detaylı bir şekilde tartışılacaktır.

Öğrencilerin Stajyerlik Kavramı ve Önemine İlişkin Görüşleri

Bu araştırmada katılımcıların büyük çoğunluğunun stajı, mesleki becerilerin geliştirilmesi ve teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi için önemli bir fırsat olarak değerlendirdiği gözlemlenmiştir. Bu sonuç Bogo ve McKnight'ın (2014) çalışmasındaki staj sürecinin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı olduğu verileri tutarlıdır. Mesleki uygulamalar sırasında karşılaşılan çeşitli durumların öğrencilerin teorik bilgilerini sorgulamasına, analiz etmesine ve bu bilgiler doğrultusunda kararlar almasına olanak tanıyarak eleştirel düşünme becerilerini güçlendirdiği düşünülebilir.

Bazı katılımcılar, stajın teorik bilgilerin pratikte uygulanmasını ve deneyimli terapistlerden öğrenme fırsatı sunduğunu belirtmişlerdir. Bu durum Kolb'un Deneyimsel Öğrenme Kuramı (1984) ile ilişkilendirilebilir; öğrenme sürecinin somut deneyimlerle başlayıp aktif uygulamalarla devam ettiğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde Benner (1984), uygulamalı öğrenme süreçlerinin teorik bilgiyi pekiştirerek öğrencilere özgüven kazandığını ifade etmektedir.

Katılımcıların bazıları staj sürecinde meslek etiği, iş ahlakı ve görev bilinci çerçevesinde öğrenme fırsatları yakaladığını dile getirmiştir. Bu bulgu stajın profesyonel değerler ve etik davranışları kazandırdığı yönündeki çalışmayla (Sweitzer & King, 2013) uyumludur. Ayrıca etik kurallar ve hasta mahremiyeti gibi

Şekil 8: Katılımcıların mesleki yönelim ve staj deneyimine ilişkin görüşleri.

değerlerin öğrenilmesinin önemine dikkat çeken çalışmalar da bulunmaktadır (Higgs & McAllister, 2007; Rees & Monrouxe, 2010).

Staj sürecinde farklı kurum ve ekollerde çalışma imkânı bulan katılımcılar, bunun meslek hayatına hazırlık sürecine önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Farklı çalışma ortamlarının ve mentorların öğrencilere çok yönlü bakış açıları kazandırdığı belirtilmektedir (Hawkins & Shohet, 2012). Ancak bazı katılımcılar staj sırasında söz hakkı verilmemesi ve baskı altında hissetmenin öğrenme deneyimini olumsuz etkilediğini aktarmışlardır. Bu durum destekleyici bir çalışma ortamının öğrenme motivasyonunu artırdığı, olumsuz tutumların ise süreci aksatabileceğine dair görüşlerle paralellik göstermektedir (Skaalvik & Skaalvik, 2017). Mentorların tutumlarının staj deneyimlerinin kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin Stajyerin Roller, Görevler ve Sorumluluklarına İlişkin Görüşleri

Bu alt temadan elde edilen bulgular, katılımcıların görevlerinin büyük bir kısmının gözlem yapma, terapi sürecini izleme ve sürece katılma, raporlama ve belge doldurma, materyal ve seans hazırlığı, danışan ve aileyle iletişim, eğitim ve araştırma yapma, danışanları karşılama ve yönlendirme üzerine yoğunlaştığını göstermektedir.

Gözlem ve terapi izleme görevleri, öğrenmenin aktif deneyimlerle başladığını ve gözlemlerle desteklendiğinde bilgilerin daha kalıcı hale geldiğini ortaya koymaktadır (Kolb, 1984). Terapi uygulama ve aktif katılım, stajyerlerin terapötik becerilerini geliştirmelerine olanak tanırken, rehberlik eşliğinde pratik yaparak uzmanlaşma sürecini desteklemektedir (Benner, 1984). Katılımcıların terapi uygulamalarına katılımı, terapötik becerilerin zamanla gelişimini desteklemektedir (Flatley vd., 2014; Khorasgani ve Sadat, 2022).

Seans sonrası raporlama ve belge doldurma görevleri, öğrencilerin mesleki etik kurallar çerçevesinde profesyonel sorumluluklarını yerine getirdiğini gösterirken, mesleki gelişimin teknik becerilerle birlikte etik sorumlulukların geliştirilmesini gerektirdiği vurgulanmaktadır (Rees & Monrouxe, 2010).

Materyal hazırlama ve seans planlaması görevleri, stajyerlerin terapi süreçlerinde planlama ve organize etme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Brown ve Levinson, 1987). Ayrıca danışan ve aileleriyle iletişim kurma görevleri, etkili bir terapötik ilişki geliştirilmesine ve güvenin inşa edilmesine olanak tanımaktadır (Fiske ve Taylor, 2020).

Bunun yanı sıra eğitim ve araştırma yapma görevlerinin daha az sıklıkla gerçekleştirilmesi, öğrencilerin uygulamalı deneyimlere daha fazla odaklanıyor olabileceğini gösterebilir. Schön'un (2017) "reflektif pratik" yaklaşımına göre, teorik bilgi ile pratik deneyimin birleşimi öğrencilerin eleştirel düşünme ve akademik becerilerinin gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır.

Danışanları karşılama ve yönlendirme süreçleri ise öğrencilerin profesyonel kimliklerini pekiştirmelerine ve danışanlarla güven ilişkisi kurmalarına destek olmaktadır (Fiske ve Taylor, 2020).

Bu görevler mesleki deneyimlerin farklı boyutlarını kapsayan önemli öğrenme fırsatları sağlayabilir.

Öğrencilerin Staj Sürecinde Kazanılan Bilgi ve Becerilere İlişkin Görüşleri

Staj süreci katılımcıların bilgi birikimlerini pratiğe dönüştürerek teori ve uygulama arasındaki bağı güçlendirmelerine, farklı vaka gruplarıyla çalışarak çok yönlü düşünme becerilerini geliştirmelerine ve mesleki özgüven kazanmalarına katkıda bulunmuştur. Bu süreçte edinilen deneyimler arasında çeşitli terapi yöntemlerini öğrenme ve uygulama, mentorluk ve gözlem aracılığıyla uzmanlardan geri bildirim alma, aile merkezli terapilerde etkili iletişim becerileri kazanma gibi unsurlar öne çıkmıştır. Literatürde öğrencilerin teorik bilgilerini pratiğe dökerek ve klinik ortamlarda gerçek hasta deneyimleriyle terapi seanslarını yöneterek becerilerini geliştirdikleri (Bennett-Levy vd., 2009; Edmondson ve Lei, 2014; Hill vd., 2007) ifade edilmektedir.

Öğrencilerin Staj Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Görüşleri

Staj sürecinde iletişim problemleri ve stajyerin mesleki statüsüne yönelik olumsuz yaklaşımlar önemli zorluklar arasında yer almıştır. Katılımcıların çıraklık modeli (Lave & Wenger, 1991) kapsamında değerlendirilmesi doğal bir öğrenme süreci olarak görülebilse de mesleki statü açısından küçümsenmeleri ve eleştirilere maruz kalmaları, özellikle sağlık alanındaki hiyerarşik yapı nedeniyle motivasyonlarını olumsuz etkileyebilmektedir (Reutter vd., 2004). Ayrıca yoğun iş yükü ve zaman baskısı öğrencilerin zaman ve enerji yönetiminde zorluklar yaşamasına, hatta tükenmişlik sendromu riskiyle karşılaşmalarına neden olmuştur (Hatcher ve Lassiter, 2007; Baldwin Jr ve Daugherty, 2004). Bunun yanı sıra teorik bilginin sahada uygulanmasındaki güçlükler, literatürde "teori-pratik uçurumu" olarak adlandırılan durumun bir yansımasıdır ve bu açıdan problem tabanlı öğrenme (PTÖ) modellerinin uygulanabilirliği önem kazanmaktadır (Schmidt, 1993). Etik ihlaller ve benmerkezçiliğe maruz kalma da stajyerlerin profesyonel değerlerini zedeleyen başka bir sorun olarak öne çıkmakta, bu bağlamda etik karar verme modellerinin eğitim süreçlerine dahil edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Kitchener, 2011; Zwedberg vd., 2020).

Öğrencilerin Farklı Vaka Türleri ile Çalışma Deneyimine ve Vaka Çeşitliliğinin Mesleki Gelişime Etkisine İlişkin Görüşleri

Bu çalışmada, rehabilitasyon merkezlerinde, özel kliniklerde ve hastane stajlarında farklı vaka türlerine yönelik deneyimler değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre rehabilitasyon merkezlerinde ve özel kliniklerde "Konuşma Sesi Bozuklukları" ve "Gecikmiş Dil ve Konuşma" vakalarının en sık karşılaşılan durumlar olduğu görülmektedir. Alanyazında klinik uygulamalarda deneyimlerin bireysel öğrenme açısından önemli olduğunu ve özellikle yaygın görülen vakaların terapist adayları için daha öğretici olabileceğini vurgulamıştır (Billett, 2014).

Hastane stajlarında ise yutma bozuklukları ve afazi gibi daha tıbbi yönü ağır basan vakaların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. McAllister (2005), yutma bozukluklarının staj sürecinde teorik bilginin klinik pratiğe aktarımını en çok gerektiren vaka türlerinden biri olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların çoğu bu durumu

doğrulamakta ve yutma seanslarının öğretici olduğunu ifade etmektedir.

Bazı katılımcılar vaka çeşitliliği konusunda eksiklik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle “*Motor Konuşma Bozuklukları (MKB)*”, “*ses bozuklukları*” ve “*akıcılık bozuklukları*” alanlarında stajyerlerin sınırlı deneyime sahip olduğu bildirilmektedir. Bu deneyim eksikliğinin stajyerlerin mesleki yeterlilik algısını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmiştir (Temircan, 2023).

Ayrıca klinik eğitimde vaka çeşitliliğinin önemine dikkat çekilmiş; nadir görülen vakaların stajyerler için hem zorlayıcı hem de öğretici bir deneyim sunduğu belirtilmiştir (Bulut vd., 2021). Geniş bir vaka yelpazesi ile çalışmak, öğrencilerin klinik problem çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamakta ve farklı terapi yöntemleri hakkında daha kapsamlı bir perspektif kazanmalarına olanak tanımaktadır.

Öğrencilerin Staj Yapılan Kurumun Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Yürütülen araştırmada, staj yapılan kurumların yapısı ve uygulamalarının öğrencilerin klinik yeterlilik kazanımı açısından farklı deneyimler sunduğu görülmüştür. Rehabilitasyon merkezleri, terapi odaları ve teknik donanımlarıyla dikkat çekerken; materyal eksiklikleri önemli bir sorun olarak dile getirilmiştir. Bu durum, rehabilitasyon kurumlarındaki materyal yetersizliklerinin terapist adaylarının uygulama kapasitelerini sınırlayabileceği yönündeki bulguları desteklemektedir (Gürgör Kılıç & Aksoy, 2024).

Hastaneler VFSS ve FEES gibi ileri değerlendirme cihazları ve multidisipliner çalışma ortamlarıyla öne çıkarken, bu veri sonucunu bilimsel literatürde teknolojik altyapının klinik öğrenme süreçlerini zenginleştirdiğine işaret eden bir çalışmada da vurgulanmaktadır (Higgs & McAllister, 2007).

Özel klinikler bireysel terapi odaklı yapıları ve esnek seans düzenlemeleriyle dikkat çekmektedir. Bu koşullar bireyselleştirilmiş terapinin öğrencilere vaka yönetimi açısından daha fazla sorumluluk kazandırdığı görüşüyle paralellik göstermektedir (McAllister, 2005). Bununla birlikte bazı kurumlarda etik sorunlar dile getirilmiştir. Etik değerlerin öğrenci eğitiminde kritik bir rol oynadığını vurgulayan Uzun (2022), etik olmayan uygulamaların öğrenci motivasyonunu olumsuz etkileyebileceğine dikkat çekmiştir.

Terapilerde kullanılan yöntemler arasında Vitalstim, VFSS, oral stimülasyon gibi tekniklerin etkileyici bulunduğu görülmüştür. Ayrıca bazı terapistlerin yenilikçi vaka yaklaşımları katılımcılar tarafından şaşırtıcı ve dikkat çekici olarak değerlendirilmiştir. Yenilikçi ve kanıta dayalı uygulamaların öğrencilere klinik problem çözme yetilerini geliştirme fırsatı sunduğu belirtilmiştir (Pazar & Demir, 2023).

Öğrencilerin Kurum Politikaları ve Uygulamalarının Staj Sürecine Etkisine İlişkin Görüşleri

Rehabilitasyon merkezlerinde yoğun programlar ve materyal eksiklikleri, öğrenciler için önemli zorluklar yaratırken; hastanelerin donanımlı çalışma koşulları genel olarak olumlu bulunmuştur. Literatürde stajyerlerin yoğun programlardan

etkilenmelerine rağmen, bu tür ortamların zaman yönetimi becerilerini geliştirmede önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Gibbs, 1988).

Bununla birlikte dil ve konuşma terapilerinin devlet kurumlarında yeterince değer görmemesi ve terapilerin ticari yönünün ön plana çıkması eleştirilmiştir. Bu durum mesleki değerlerin korunmasının eğitim süreçlerinde ne denli önemli olduğunu gösteren Ateş (2012) tarafından da vurgulanmaktadır. Katılımcılar da bazı kurumlarda ticari kaygıların terapi süreçlerini şekillendirdiğini ve bunun mesleki etik açısından kaygı verici olduğunu ifade etmişlerdir.

Özetle staj yapılan kurumların politikaları, öğrencilerin klinik beceri kazanımı kadar mesleki etik anlayışlarını da etkilemektedir. Donanımlı ve etik ilkelere bağlı kurumlarda staj yapan öğrencilerin mesleki motivasyonlarının daha yüksek olduğu, buna karşın materyal eksiklikleri ve ticari kaygıların ön planda olduğu kurumlarda öğrencilerin mesleki değerler konusunda endişeler taşıdığı görülmektedir.

Öğrencilerin Stajın Mesleki Gelişime Katkısına İlişkin Görüşleri

Bu araştırmada stajyerlerin kariyer hedeflerine ilişkin bulgular özellikle kurum yapısının ve çalışma koşullarının mesleki kararlar üzerindeki etkisini öne çıkarmaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı stajın kariyer şekillendirmedeki rolünü önemsemiş ve stajın ilerideki mesleki hedefler için yol gösterici bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Literatür incelendiğinde staj programlarının öğrencilerin gerçek iş ortamında karşılaşabilecekleri zorlukları deneyimlemelerine olanak sağladığı ve bu durumun mesleki hedeflerini daha net belirlemelerinde yardımcı olduğu ifade edilmiştir (Eyler, 2009). Benzer şekilde öğrencilerin staj deneyimleri aracılığıyla kendi ilgi alanlarını keşfettikleri ve potansiyel çalışma ortamlarını değerlendirdikleri ortaya konulmuştur (Brooks & Youngson, 2016). Ayrıca öğrencilerin staj yeriyile ilgili tercih ve beklentilerinin, gelecekteki çalışma ortamı tercih ve beklentilerine de etki ettiği vurgulanmaktadır (Yalçınkaya & Saydam, 2018).

Birçok katılımcı farklı vaka gruplarıyla çalışma fırsatı bulmuş ve bu deneyimler sonucunda hangi vaka grubu ile çalışmaktan daha fazla keyif aldıklarını keşfetmişlerdir. Staj sırasında karşılaşılan vaka çeşitliliğinin öğrencilerin meslek seçiminde belirleyici bir faktör olduğu belirtilmiştir (Jackson & Wilton, 2017). Bu doğrultuda öğrencilerin mesleki gelişimlerini destekleyen uygulamaların, onların gelecekteki uzmanlaşma alanlarını belirleme süreçlerine katkı sunduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Staj Deneyiminin Kariyer Planlamasındaki Rolüne İlişkin Görüşleri

Bu araştırmada maddi kazanç, kariyer seçiminde önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir. Literatürde meslek seçimi sürecinde bireylerin iş tatmini ve maaş gibi maddi faktörlere büyük önem verdiği vurgulanmıştır (Duffy & Dik, 2013). Benzer şekilde öz-belirlenim kuramında bireylerin içsel motivasyonlarının yanında dışsal ödüller (maaş, iş güvenliği vb.) de kariyer tercihlerini etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır (Ryan & Deci, 2000). Ayrıca, iş hayatında maaş ve çalışma koşullarının

çalışanların motivasyonunu doğrudan etkilediği ifade edilmiştir (Herzberg et al., 2011). Bazı stajyerler kariyer planlamasında maddi faktörleri dikkate almış, istikrarlı ve maddi olarak güçlü kurumları tercih etme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Kariyer seçimlerinin maddi güvence ve iş güvencesi gibi unsurlar tarafından şekillendirilebileceği görülmektedir (Pekkaya & Çolak, 2024).

Çalışma koşullarının zorluğu ve yoğun temposu, özellikle rehabilitasyon merkezlerinde staj yapan öğrenciler tarafından vurgulanmıştır. Bu durum, öğrencilerin kariyer planlamalarında tercih edecekleri kurum türünü belirlemede etkili olmuştur. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan fizyoterapistlerin tükenmişlik düzeylerinin yoğun hasta akışı ve diğer iş yüklerinden etkilendiği görülmüş ve benzer meslek gruplarındaki profesyonellerin karşılaştığı zorlukları anlamak açısından önemli olduğunu belirtilmiştir (Erturan vd., 2021). Bu bağlamda, staj sürecinde kazanılan deneyimlerin öğrencilerin kariyer hedeflerini belirlemelerinde kritik bir rol oynadığı görülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın birkaç sınırlılığı bulunmaktadır. Öncelikli olarak örneklem çeşitliliği sınırlıdır; bu çalışma yalnızca belirli bir üniversitenin öğrencileriyle yürütülmüştür. Öğrencilerin öznel değerlendirmeleri, subjektif faktörlere dayalı olduğundan, verilerin doğruluğunu etkileyebilecek bir yanlılık oluşturabilir. Ayrıca staj yapılan kurumların yapıları ve kaynaklarındaki farklılıklar, sonuçların kurumdan kuruma değişmesine neden olabilir. Bu durum bulguların genel geçerliliğini sınırlandırabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma DKT son sınıf öğrencilerinin staj deneyimlerini ve bu deneyimlerin mesleki gelişimlerine etkilerini incelemiştir. Bulgular staj sürecinin öğrenciler için teorik bilgilerin pratiğe aktarılması, klinik becerilerin geliştirilmesi ve deneyimli terapistlerden geri bildirim alma açısından önemli bir öğrenme fırsatı sunduğunu göstermektedir. Ancak bazı öğrenciler staj sürecinde yeterince söz hakkı bulamadıklarını, yoğun iş yükü altında kaldıklarını ve materyal eksiklikleri ile etik sorunlar gibi çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmiştir.

Vaka çeşitliliği ve klinik deneyimlerin mesleki becerileri geliştirmesine rağmen, bazı klinik ortamlarda gerekli materyallerin bulunmaması ve etik standartlara uyum konusundaki eksiklikler sürecin verimliliğini olumsuz etkilediği görülmüştür. Bu nedenle staj programlarının daha yapılandırılmış hâle getirilmesi ve öğrencilere daha kapsamlı klinik deneyimler sunacak şekilde revize edilmesi önerilmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin aktif katılımının teşvik edilmesi, süpervizyon mekanizmalarının güçlendirilmesi ve psikolojik olarak destekleyici bir ortam sağlanmasının mesleki gelişim adına faydalı olacağı düşünülmektedir. Son olarak staj süreçlerinin sürekli değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi için düzenli geri bildirim mekanizmaları oluşturulması, öğrencilerin yalnızca teknik becerilerinin değil, etik duyarlılıkları ile mesleki öz yeterliliklerinin gelişmesini sağlayacak; bu sayede staj deneyimleri de daha etkili hale getirilebilecektir.

Teşekkür: Çalışmamızda yer alan bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler (Türkçe) makul talepler doğrultusunda ilgili yazardan temin edilebilir.

Finansman Kaynak: Bu araştırma, kamu, ticari veya kâr amacı gütmeyen kuruluşlardan herhangi bir özel hibe almamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bildirilecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları: Fikir/Kavram: TK; Tasarım: TK, ÖÖ; Denetleme/Danışmanlık: ÖÖ; Veri Toplama ve/veya İşleme: TK; Analiz ve/veya Yorum: TK, ÖÖ; Kaynak Taraması: TK; Makalenin Yazımı: TK; ÖÖ; Düzenleme: TK, ÖÖ.

KAYNAKLAR

- Akran, S. K. (2022). Examination of teacher candidates' opinions on the double major program by the learning process model. *E-International Journal of Educational Research*. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1190947>
- Allen, T. D., & Eby, L. T. (2003). Relationship effectiveness for mentors: Factors associated with learning and quality. *Journal of Management*, 29(4), 469-486. https://doi.org/10.1016/S0149-2063_03_00021-7
- Ateş, N. (2012). Öğretmenlikte meslek ahlâkı ve mesleki değerler. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (6), 3-18
- Baldwin Jr, D. C., & Daugherty, S. R. (2004). Sleep deprivation and fatigue in residency training: Results of a national survey of first- and second-year residents. *Sleep*, 27(2), 217-223. <https://doi.org/10.1093/sleep/27.2.217>
- Bayar, K., Çadır, G., & Bayar, B. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya yönelik düşünce ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi. <https://acikerisim.mu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12809/7053>
- Benner, P. (1984). *From Novice to Expert: Excellence and Power in Clinical Nursing Practice*. Addison-Wesley. <https://doi.org/10.1002/nur.4770080119>
- Bennett-Levy, J., McManus, F., Westling, B. E., & Fennell, M. (2009). Acquiring and refining CBT skills and competencies: Which training methods are perceived to be most effective? *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 37(5), 571-583. <https://doi.org/10.1017/S1352465809990270>
- Billett, S. (2014). Learning in the circumstances of practice. *International Journal of Lifelong Education*, 33(5), 674-693. <https://doi.org/10.1080/02601370.2014.908425>
- Bogo, M., & McKnight, K. (2014). Clinical supervision in social work: A review of the research literature. *Supervision in Counseling*, 49-67
- Brooks, R., & Youngson, P. L. (2016). Undergraduate work placements: an analysis of the effects on career progression. *Studies in Higher Education*, 41(9), 1563-1578. <https://doi.org/10.1080/03075079.2014.988702>
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage* (No. 4). Cambridge university press
- Bulut, H., Güler, S., Kalkan, N., Yücel, B. O., Irmak, B., & Emre, N. Y. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi yapılan interaktif vaka tartışmalarına ilişkin görüşleri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 382-392. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.930878>

- Carlsson, Y., Nilsdotter, A., Bergman, S., & Liljedahl, M. (2022). Junior doctors' experiences of the medical internship: A qualitative study. *International Journal of Medical Education*, 13, 66-73. <https://doi.org/10.5116/ijme.6229.d795>
- Chu, S. Y., Tang, K. P., McConnell, G., Mohd Rasdi, H. F., & Yuen, M. C. (2019). Public perspectives on communication disorders and profession of speech-language pathology. *Speech, Language and Hearing*, 22(3). <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/2050571X.2019.1570705>
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2018). *The SAGE handbook of qualitative research* (5th ed.). SAGE Publications.
- Duffy, R. D., & Dik, B. J. (2013). Research on calling: what have we learned and where are we going? *Journal of Vocational Behavior*, 83(3), 428-436. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.06.006>
- Dunst, C. J., & Trivette, C. M. (2014). Capacity-building family-systems intervention practices. In *Family support and family caregiving across disabilities* (pp. 33-57). Routledge.
- Edmondson, A. C., & Lei, Z. (2014). Psychological safety: The history, renaissance, and future of an interpersonal construct. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1(1), 23-43. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-031413-091305>
- Erturan, S., Başaran, Z., & Elbasan, B. (2021). Türkiye'de özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan fizyoterapistlerin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehberlik Dergisi*, 1(2), 1-30
- Eyler, J. (2009). The power of experiential education. *Liberal education*, 95(4), 24-31
- Fiske, S. T. T., & Taylor, S. E. (2020). Social cognition: from brains to culture.
- Flatley, D. R., Kenny, B. J., & Lincoln, M. A. (2014). Ethical dilemmas experienced by speech-language pathologists working in private practice. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 16(3), 290-303. <https://doi.org/10.3109/17549507.2014.898094>
- Fraser, S. W., & Greenhalgh, T. (2001). Coping with complexity: *Educating for Capability*. *BMJ*, 323(7316), 799-803. <https://doi.org/10.1136/bmj.323.7316.799>
- Gazzola, N., De Stefano, J., Audet, C., & Theriault, A. (2011). Professional identity among counselling psychology doctoral students: A qualitative investigation. *Counselling Psychology Quarterly*, 24(4), 257-275. <https://doi.org/10.1080/09515070.2011.630572>
- Gibbs, G. (1988). Learning by doing: A guide to teaching and learning methods. *Further Education Unit*.
- Giorgi, A. (2009). The descriptive phenomenological method in psychology: A modified Husserlian approach. Duquesne University Press.
- Gürgör Kılıç, F. G., & Aksoy, F. (2024). Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde çalışan özel eğitim alan mezunu öğretmenlerinin pandemi deneyimleri: Bir odak grup tartışması. *Journal of Uludag University Faculty of Education*, 37(1), 338-364. <https://doi.org/10.19171/uefad.1402819> <https://doi.org/10.19171/uefad.1402819>
- Hatcher, R. L., & Lassiter, K. D. (2007). Initial training in professional psychology: The practicum competencies outline. *Training and Education in Professional Psychology*, 1(1), 49. <https://doi.org/10.1037/1931-3918.1.1.49>
- Hawkins, P., & Shohet, R. (2012). *Supervision in the Helping Professions*. McGraw-Hill Education
- Heffernan, T., Morrison, M., Basu, P., & Sweeney, A. (2010). Cultural differences, learning styles and transnational education. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 32(1), 27-39. <https://doi.org/10.1080/13600800903440535>
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (2011). *The motivation to work* (Vol. 1). Transaction publishers
- Higdon, R. D. (2016). Employability: The missing voice: How student and graduate views could be used to develop future higher education policy and inform curricula. *Power and Education*, 8(2), 176-195. <https://doi.org/10.1177/1757743816653151>
- Higgs, J., & Titchen, A. (2001). *Practice knowledge and expertise in the health professions*, Butterworth-Heinemann.
- Higgs, J., & McAllister, L. (2007). Being a clinical educator. *Advances in Health Sciences Education*, 12(2), 187-200. <https://doi.org/10.1007/s10459-005-5491-2>
- Hill, C. E., Sullivan, C., Knox, S., & Schlosser, L. Z. (2007). Becoming psychotherapists: Experiences of novice trainees in a beginning graduate class. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 44(4), 434. <https://doi.org/10.1037/0033-3204.44.4.434>
- Ho, D. W. L., & Whitehill, T. (2009). Clinical supervision of speech-language pathology students: Comparison of two models of feedback. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 11(3), 244-255. <https://doi.org/10.1080/17549500902795468>
- Hora, M. T., Parrott, E., & Her, P. (2020). How do students conceptualize the college internship experience? Towards a student-centred approach to designing and implementing internships. *Journal of Education and Work*, 33(1), 48-66. <https://doi.org/10.1080/13639080.2019.1708869>
- Jackson, D., & Wilton, N. (2017). Perceived employability among undergraduates and the importance of career self-management, work experience and individual characteristics. *Higher Education Research & Development*, 36(4), 747-762. <https://doi.org/10.1080/07294360.2016.1229270>
- Keten Edis, E. (2022). COVID-19 sürecinde yoğun bakım hemşirelerinin deneyimleri: Nitel bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 476-486. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1002141>
- Khorasgani, G., & Sadat, M. (2022). The impact of internship on students' individual and professional development: The mediating role of skills. *Journal of Educational Sciences*, 29(1), 185-202. <https://doi.org/10.22055/edus.2022.38867.3290>
- Kitchener, K. S., & Anderson, S. K. (2011). *Foundations of ethical practice, research, and teaching in psychology and counseling*. Routledge
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge university press
- Lundell Rudberg, S., Westerbotn, M., Sormunen, T., Scheja, M., & Lachmann, H. (2022). Undergraduate nursing students' experiences of becoming a professional nurse: A longitudinal study. *BMC Nursing*, 21(1), 219. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-01002-0>
- McAllister, S. (2005). Competency-based assessment of speech pathology students' performance in the workplace. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 7(1), 9-22

- McGrath, C., Palmgren, P. J., & Liljedahl, M. (2019). Full article: Twelve tips for conducting qualitative research interviews. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0142159X.2018.1497149>
- Passaris, C. (2006). The business of globalization and the globalization of business. *Journal of Comparative International Management*, 9(1), 3-18.
- Pazar, B., & Demir, K. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ve kanıta dayalı uygulamaya ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 5(3), 219-226. <https://doi.org/10.48071/sbuhemsirelik.1278381>
- Pekkaya, M., & Çolak, N. (2024). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin AHP ile belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6 Issue 2), 797-818. https://doi.org/10.9761/jasss_643
- Perusso, A., & Baaken, T. (2020). Assessing the authenticity of cases, internships and problem-based learning as managerial learning experiences: Concepts, methods and lessons for practice. *The International Journal of Management Education*, 18(3), 100425. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2020.100425>
- Polat, Ş., Erkan, H. A., Çınar, G. ve Doğrusöz, L. A. (2018). Bir üniversite hastanesinde klinik uygulama yapan öğrenci hemşirelerin uygulama alanlarına yönelik görüşleri. *Journal of Health and Nursing Management*, 5(2), 64-74. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2018.064>
- Quail, M., Brundage, S. B., Spitalnick, J., Allen, P. J., & Beilby, J. (2016). Student self-reported communication skills, knowledge and confidence across standardised patient, virtual and traditional clinical learning environments. *BMC Medical Education*, 16(1), 73. <https://doi.org/10.1186/s12909-016-0577-5>
- Rees, C. E., & Monrouxe, L. V. (2010). Theory in medical education research: How do we get there? *Medical Education*, 44(4), 334-339. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.2009.03615.x>
- Reutter, L. I., Sword, W., Meagher-Stewart, D., & Rideout, E. (2004). Nursing students' beliefs about poverty and health. *Journal of Advanced Nursing*, 48(3), 299-309. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03199.x>
- Roth, F. P., & Worthington, C. K. (2023). *Treatment Resource Manual for Speech-Language Pathology*, seventh edition. Plural publishing.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Schambach, T. P., & Dirks, J. (2002). Student perceptions of internship experiences. <https://eric.ed.gov/?id=ED481733>
- Schmidt, H. G. (1993). Foundations of problem-based learning: some explanatory notes. *Medical education*, 27(5), 422-432. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.1993.tb00296.x>
- Schön, D. A. (2017). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Routledge
- Simons, L., Fehr, L., Blank, N., Connell, H., Georganas, D., Fernandez, D., & Peterson, V. (2012). Lessons learned from experiential learning: What do students learn from a practicum/internship? *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 24(3), 325-334.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2017). Dimensions of teacher burnout: relations with potential stressors at school. *Social Psychology of Education*, 10(3), 231-257. <https://doi.org/10.1007/s11218-017-9391-0>
- Søvdal, L. E., Naslund, J. A., Kousoulis, A. A., Saxena, S., Qoronfle, M. W., Grobler, C., & Münter, L. (2021). Prioritizing the mental health and well-being of healthcare workers: An urgent global public health priority. *Frontiers in Public Health*, 9. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.679397>
- Sweitzer, H. F., & King, M. A. (2013). *The Successful Internship: Personal, Professional, and Civic Development*. Cengage Learning.
- Temircan, Z. (2023). Psikologlarda öz yeterlilik algısının oluşmasında mentorluk rolünün karma yöntem deseni ile incelenmesi. *Journal of the Institute of Social Sciences Cankiri Karatekin University/Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2). <https://doi.org/10.54558/jiss.1193853>
- Tokalak, S., & Yaşa, İ. C. (2023). Gelişimsel dil bozukluğu olan vakaların klinik yönetimi: Nitel bir çalışma. *Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 219-267
- Tong, A., Sainsbury, P., & Craig, J. (2007). Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item checklist for interviews and focus groups. *International Journal for Quality in Health Care*, 19(6), 349-357. <https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042>
- Tymon, A. (2011). The student perspective on employability: *Studies in Higher Education*, 38(6). <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03075079.2011.604408>
- Uzun, F. (2022). Eğitimde etik ve ahlaki değerlerin artan önemi. 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 11(31), 91-105
- Xuan, H., Trung, T., Ngoc, H., Phuong, L., Cong, D., & Quynh, T. (2020). The effect of educational background on entrepreneurial intention. *Management Science Letters*, 10(1), 91-102. <https://doi.org/10.5267/j.msl.2019.8.013>
- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), Article Özel Sayı 2. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227345>
- Yalçınkaya, B., & Saydam, V. (2018). Staj süreçlerinin öğrencilerin mesleki beklentilerine etkisi: Marmara üniversitesi bilgi ve belge yönetimi bölümü üzerine bir inceleme. *Arşiv Dünyası*, (20), 1-20
- Yılmaz, Z., Öztürk, A., & Koçak, A. N. (2023). Aile sağlığı merkezi çalışanlarının dil ve konuşma terapisi mesleği hakkındaki farkındalıklarının incelenmesi. *Dil Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 268-287. <https://doi.org/10.58563/dkyad-2023.63.2>
- Yükseköğretim Kurulu. (2016). *Dil ve konuşma terapisi ulusal çekirdek eğitim programı (UÇEP-DKT)*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. <https://www.yok.gov.tr>
- Zwedberg, S., Barimani, M., & Jonas, W. (2020). Exploring the internship experiences of Swedish final term student midwives: A cross-sectional survey. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 26, 100543. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1190947>

EK**Katılımcı bilgileri:**

Adınız:

Soyadınız:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

Stajyer dönemi (şu anki):

Staj yaptığınız kurumlar/merkezler:

İletişim Bilgileriniz:

Görüşme Soruları:

1. Dil ve konuşma terapisi stajyeri olmak sizin için ne anlama gelir?
2. Dil ve konuşma terapisi stajyeri olarak günlük görevleriniz nelerdir?
3. Stajda bir günlük iş yükünü nasıl yönetiyorsunuz?
4. Bir stajyerin dil ve konuşma terapisi alanındaki rolü nedir?
5. Staj deneyimlerinizi nasıl buluyorsunuz? En olumlu ve en zorlayıcı bulduğunuz yanlarını açıklayınız.
6. Staj yaptığınız kurumların veya merkezlerin genel yapısı hakkında bilgi verebilir misiniz? Hangi uygulamalar veya yöntemler sizi etkiledi veya şaşırttı?
7. Staj süreciniz boyunca hangi vaka gruplarını daha çok gördünüz? Hangi vakalar sizin için en öğretici veya anlamlıydı? Hangi vaka gruplarında kendinizi daha eksik hissettiniz?
8. Staj sorumlunuzla olan iletişiminiz nasıldı? Staj sürecinizde size en çok nasıl destek oldular?
9. Staj deneyimleriniz sırasında karşılaştığınız en büyük zorluklar nelerdi? Bu zorlukları nasıl aştınız veya üstesinden geldiniz?
10. Stajınız boyunca edindiğiniz en değerli deneyim veya bilgi nedir? Bu deneyim veya bilgi, sizin için neden önemli veya anlamlı?
11. Staj deneyimleriniz, dil ve konuşma terapisi alanındaki kariyer hedeflerinizi nasıl etkiledi veya şekillendirdi? Gelecekteki mesleki yolculuğunuzda bu deneyimin önemi nedir?